

Fisket etter taskekrabbe (*Cancer pagurus*) er i rivende utvikling, og fangstene har nå økt til ca. 6 000 tonn. Det kan være grunn til bekymring om dette er et bærekraftig nivå og om det bør innføres kvoter i dette fisket. Innsamling av data fra fisket har pågått i seks år, og utvikling av fangst per teine synes å peke mot en stabil bestand.

Taskekrabbe
Cancer pagurus

Krabbe, rødkrabbe, paltosk, høvring, skryda.
Orden: Tifotkreps (Decapoda).
Underorden: Krabber (Brachyura)
Familie: Cancridae.
Ca. 30 cm, ca. 2,5 kg, ca. 15 år.
Kystfarvann fra Nord-Afrika, Middelhavet, Svartehavet til Finnmark.
Gyter i hele området om sommeren.
Spiser det meste av bunndyr.

Ingen kvote, minstemål 13 cm skallbredde (11 cm sør for 62°N)
Norsk fangst 6 000 tonn, total fangst ca. 45 000 tonn.

Knut Sunnanå

knut.sunnanaa@imr.no

Maria Jenssen

maria.jenssen@imr.no

► Status og råd

For taskekrabbe gjøres det ikke beregninger av bestandsstørrelse eller rekrutteringspotensial. Etter at data nå har vært samlet inn gjennom flere år kan det imidlertid være mulig å gjøre slike beregninger, og dette vil bli forsøkt i 2007. I mellomtiden må vi undersøke reproduksjonspotensialet ved å se på andel hunner i fangsten og samtidig vurdere antall krabber under minstemål som en indeks for rekruttering.

Det ble fisket mer krabbe rett etter siste verdenskrig enn i dag. Det fiskes likevel mer krabbe i dag enn på 50-tallet og begynnelsen av 60-tallet. Krabbefisket økte i 30-årene etter hvert som hermetikkindustrien tok unna et betydelig kvantum, og nivået stabiliserte seg frem til midten av 60-tallet på nær 4 000 tonn. På den tid foregikk fisket i hovedsak på Vestlandet og i Møre og Romsdal. Fordi fisket i våre dager har flyttet seg nordover og nå har sin tyngde i Trøndelag og på Helgeland, er det vanskelig å si noe om bestandsutviklingen.

Det gis ikke kvoteråd for taskekrabbe.

Taskekrabben er utbredt fra det nordlige Afrika, Middelhavet og Svartehavet til Finnmark. De viktigste områdene i Europa i dag er rundt Storbritannia og Irland, med franskekysten og norskekysten som andre viktige områder. Taskekrabben vil ha salt sjø og vi finner den derfor ikke i områder med brakkevann, som Østersjøen. Den lever ofte på grunt vann og går om sommeren opp i flomålet for å spise rur, blåskjell og andre organismer. Den foretrekker oftest hard bunn med stein og berg, men kan vandre ut på bunn med skjellsand og leire der dette finnes innimellom steinbunn. Krabben synes ofte å være stasjonær, men med vandringer til dypere og varmere vann på 30–50 m om vinteren. Det er dessuten gjort observasjoner av krabbe på dyp ned til 400 m. Hunnkrabber er i stand til å vandre lengre strekninger; noe vi antar kan være en strategi for å finne bedre plasser for avkommet.

Krabben skifter skall for å vokse, og dette skjer om sommeren når det er god tilgang på mat. Krabben benytter tiden med bløtt

Fiskeri

Fisket etter krabbe foregår med teiner fra midtsommer til slutten av november. Den enkelte fisker har likevel ofte en kortere sesong med hovedfiske i september. Det er oftest fartøyer i gruppen 10–15 m som rigger seg til krabbefiske. Fangstene leveres til relativt få anlegg, der det største anlegget prosesserer rundt halvparten av den årlige fangsten. I de siste årene er det imidlertid blitt etablert en del flere krabbemottak langs kysten. Noen mottak i Sør-Norge baserer seg på fersk eksport til Europa, mens de fleste andre koker og bearbeider krabbene i varierende grad.

Det norske fisket på 6 000 tonn utgjør like over 10 % av verdens fiske etter taskekrabbe. De andre land som fisker større kvanta er Storbritannia med ca. 20 000 tonn, Irland med ca. 13 000 tonn og Frankrike med omtrent samme kvantum som Norge. Det totale fisket har økt fra noe under 30 000 tonn på begynnelsen av 90-tallet til dagens nivå på vel 45 000 tonn.

Utviklingen i det norske fisket de siste ti årene er vist i Figur 2.7.1, og fangstene er fordelt på statistiske områder. Utviklingen viser tydelig at fangstene tidligere var størst i Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal, mens de nå er størst i Nord-Trøndelag og Helgeland. Dette kan tolkes slik at

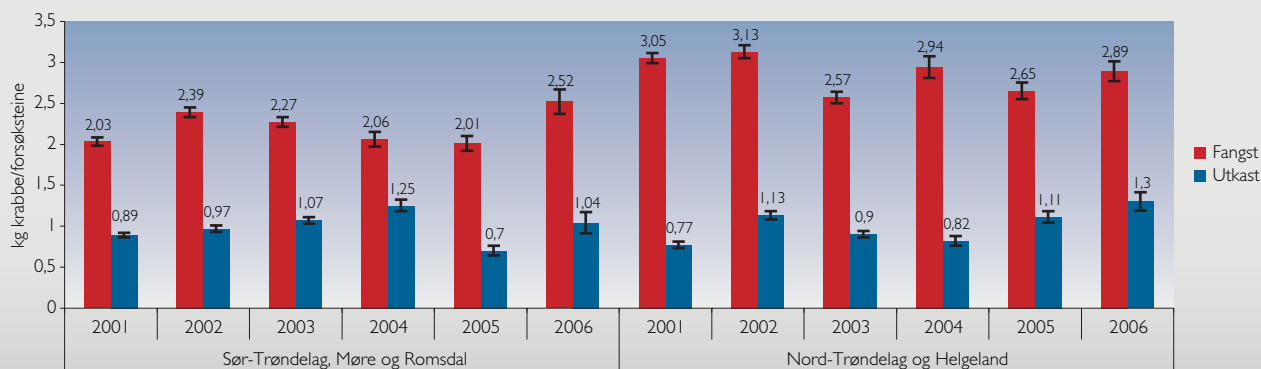
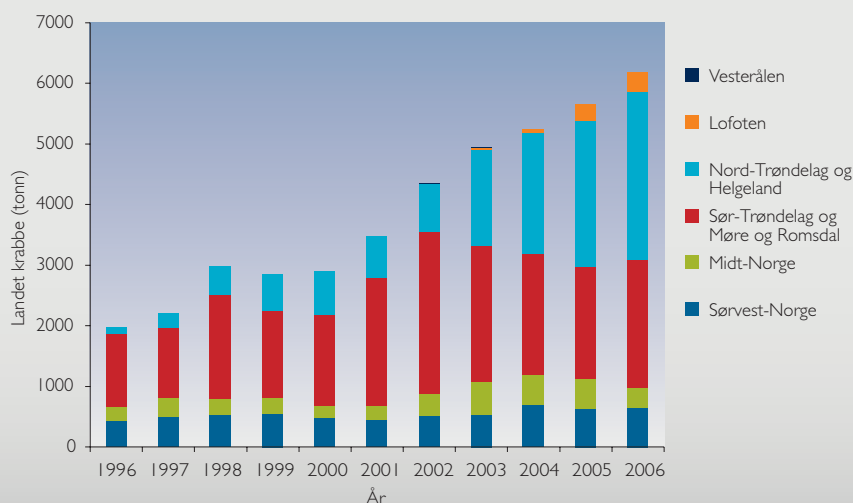
skall til å parre seg, og hunnene tar vare på spermen fra hannene i over ett år og befrukter eggene først neste høst. Grunnen til denne utsettelsen er at krabben da kan spise seg opp på næringsrik mat og forberede at den må ligge halvt nedgravd uten å ta til seg næring mens eggene utvikles. Krabben fester eggene under "halen", og det tar åtte måneder før eggene klekkes.

Krabben har små larver som svømmer rundt i vannet i to måneder og som skifter skall syv ganger. Når de setter seg på bunnen er de ca. 2,5 mm store, og ett år seinere er de blitt ca. 1,5 cm og har skiftet skall flere ganger. Krabben blir kjønnsmoden etter ca. syv år, og når den blir riktig gammel kan den bli så stor at skallet måler 30 cm tvers over.

Krabben spiser det meste, men foretrekker skjell og børstemark som lever nedgravd på bløtt bunn. Mye taskekrabbe holder også til i tareskogen, der den bidrar til renovasjon av døde dyr og beiter aktivt på en lang rekke forskjellige dyr.

Figur 2.7.1

Fangst av taskekrabbe i Norge de siste ti år. Fangsten (tonn landet krabbe) er fordelt på statistiske områder. Landings of Edible crab (*Cancer pagurus*) in Norway, distributed on statistical areas.

Figur 2.7.2

Fangstrater i forsøksteiner (kg krabbe per teine) samlet inn av fiskere i område 07 (Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag) og område 06 (Nord-Trøndelag og Helgeland). Fangstrater er vist for landet fangst og for utkast.

Catch rates (kg crab per trap haul) collected by fishers in area 07 (Møre and Romsdal and Sør-Trøndelag) and area 06 (Nord-Trøndelag and Helgeland).

Økningen i fangstene i hovedsak skyldes at nye områder er blitt beskattet, og er ikke nødvendigvis et tegn på at bestanden har økt. Den totale fangsten i Norge er likevel ikke angitt korrekt gjennom de rapporterte tallene, fordi det er fri omsetning av krabbe fra Vest-Agder til svenskegrensen.

Data fra fiskere og utviklingen i bestanden

Siden 2001 har det vært samlet inn data fra fisket etter taskekrabbe av utvalgte fiskere. Det er satt i gang flere slike innsamlingsprogrammer fra fisket etter andre arter, og dette er en svært effektiv og lite kostnadskrevede måte å få data til bruk i forvaltningen av disse artene på. Fiskerne samler i hovedsak data om fangstrater og måler størrelsen (oftest lengde) av krabbene i særskilte teinehal.

Siden fisket etter taskekrabbe er et fiske som utvikler seg inn i nye områder og har et økende fangstkvantum, er det av interesse å se om fangstratene går ned. Dette ville i så fall indikere at det fiskes på en

akkumulert bestand, og at fisket skaper en del endringer i sammensetningen av eldre og yngre krabber. Samtidig må man regne med at fangstratene vil kunne øke noe etter som fiskerne lærer mer om hvor de beste feltene finnes etter som fisket utvikler seg. Summen av disse effektene vil kunne gi seg utslag i en økende fangstrate de første årene, så en stabilisering og deretter en viss nedgang. Når denne nedgangen inntreffer er det viktig at det blir satt i gang tiltak for å begrense fisket til et bærekraftig nivå.

I Figur 2.7.2 ser vi utviklingen av fangstratene i de to viktigste områdene der fisket foregår i dag. Disse områdene er statistikkområdene 7 (Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal) og 6 (Nord-Trøndelag og Helgeland). Fisket har gjennom disse årene økt mer i område 6 og avtatt noe i område 7, spesielt etter 2002. Fangstratene viser en svak nedgang i begge områdene for krabber som leveres og en økning i mengden krabbe til utkast. Det synes derfor ikke å være noe tegn til nedfisking av bestanden i noen av områdene.

Økning i mengden utkast kan delvis forklares av at det har vært rapporter om økt mengde vasskrabbe (krabbe med dårlig kjøttfylde), og dette kan kanskje tolkes dit at det er mindre mat tilgjengelig for krabben. Samlet sett gir dette en bekymring for bestanden fremover, men det gir ikke grunnlag for å sette i verk strengere regulerings tiltak enn dagens minstemålsbestemmelser.

Edible crab

The fishery for edible crab is developing very rapidly in Norway, and the landings have now increased to about 6 000 tonnes. There may be reason for concern as to whether this level of harvesting is sustainable and whether quota limitations should be considered. Collection of data by fishermen has been going on for six years now and the development of catch per pot seems to indicate a stable stock.